ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ORTAK DERSLER BÖLÜM BAŞKANLIĞI
TÜRK DİLİ – I

SÖZLÜ ANLATIM

Bu bölümü çalıştıktan sonra;

- ✓ Sözlü anlatımın önemini kavrayabileceksiniz.
- ✓ Etkili bir konuşmacının taşıması gereken özellikleri sıralayabileceksiniz.
- ✓ Her türün temel özelliklerini ayırt edebileceksin.
- ✓ Farklı konuşma türlerini tanıyacak ve özelliklerini açıklayabileceksiniz.
- ✓ Sözlü anlatımda uyulması gereken kuralları değerlendirebileceksiniz.

1 Konuşma ve Önemi

Konuşma, duygu, düşünce, istek ve hayallerin sözlü olarak ifade edilmesidir. İletişimin temel biçimlerinden biridir. Bireyler arası etkileşimde önemli rol oynar. Konuşma sayesinde bilgi paylaşımı, duygu aktarımı ve toplumsal bağlar kurulabilir.

2 İyi Bir Konuşmacının Özellikleri

- Konuya hâkimiyet
- Açık ve anlaşılır dil kullanımı
- Ses tonu, vurgu ve tonlamayı etkili kullanma
- Dinleyiciyle göz teması kurma ve beden dilini doğru kullanma
- Saygılı, ölçülü ve etkileyici anlatım

3 İyi Bir Konuşmanın Özellikleri

- Planlı ve amaca uygun olmalıdır.
- Dilbilgisi ve telaffuz kurallarına uygun yapılmalıdır.
- Gereksiz tekrar ve dolambaçlı ifadelerden kaçınılmalıdır.
- Dinleyicinin ilgisini çekecek şekilde örnekler, sorular ve benzetmelerle desteklenmelidir.

4 Konuşma Türleri

4.1 Hazırlıksız Konuşmalar

Doğaçlama yapılan, önceden hazırlık gerektirmeyen konuşmalardır. Günlük hayatta sıkça kullanılır. Örnek: sohbet, selamlama, tanışma.

4.2 Hazırlıklı Konuşmalar

Belirli bir konu üzerine önceden düşünülerek planlanan ve düzenlenen konuşmalardır. Bilgilendirme, ikna etme ve etkili sunum amaçlanır.

5 Hazırlıklı Konuşma Türleri

5.1 Konferans

Bilimsel ve teknik bilgilerin bir topluluğa aktarılması amacıyla yapılan konuşmadır. Konuşmacı uzmandır.

5.2 Söylev (Nutuk)

Dinleyicileri etkilemek, yönlendirmek ve coşturmak amacıyla yapılan konuşmalardır. Genellikle siyasi ya da toplumsal içeriklidir.

5.3 Panel

Bir başkan yönetiminde, uzman kişilerin bir konuyu farklı yönleriyle tartıştığı toplu konuşma türüdür. Dinleyici katılımı genellikle yoktur.

5.4 Açık Oturum

Bir başkanın yönettiği, toplumda tartışma yaratan konuların uzmanlarca konuşulduğu toplantıdır. Panelden farkı, genellikle toplumsal konuların ele alınmasıdır.

5.5 Forum
Açık oturum sonunda dinleyicilerin de katılarak görüşlerini ifade edebildikleri konuşma türüdür.

5.6 Sempozyum
Akademik bir ortamda, uzman kişilerce sunulan bilimsel bildirilerle bir konunun çok yönlü işlendiği toplantıdır.

5.7 Mülakat (Görüşme)
Alanında tanınmış bir kişiyle yapılan soru-cevap şeklindeki konuşmadır. Bilgilendirici ve açıklayıcıdır.

5.8 Münazara
İki grubun karşıt görüşleri savunarak jüri önünde tartıştığı, önceden hazırlanılan yarışmalı konuşma türüdür.

6 Konuşma Kuralları
- Konu dışına çıkmamak
- Dinleyiciye saygı göstermek
- Söz kesmemek, başkasının konuşmasına müdahale etmemek
- Konuşma sırasına uymak
- Dili düzgün, etkili ve nazik kullanmak

Kaynakça
1. Türk Dili ve Kompozisyon, Üniversite Ders Kitapları
2. Sunum ve Konuşma Teknikleri Ders Notları
3. TDK, Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu